

2010. február 10., szerda

Az iráni helyzet

P7_TA(2010)0016

Az Európai Parlament 2010. február 10-i állásfoglalása Iránról

(2010/C 341 E/03)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Iránról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel Catherine Ashton, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2010. február 5-i nyilatkozatára a küszöbön álló iráni kivégzésekről,
- tekintettel az EU és az USA 2010. február 8-i közös nyilatkozatára, amelyben felszólítják az iráni kormányt, hogy tegyen eleget emberi jogi kötelezettségeinek,
- tekintettel az Európai Parlament elnökének 2009. október 9-i nyilatkozatára, amelyben ismételten hangot ad az Európai Parlament elkötelezettségének a halálbüntetés egész világon való eltörlése mellett, és konkrétan elítéli a fiatalokat sújtó halálbüntetéseket Iránban,
- tekintettel a Tanács 2009. december 10–11-i, Iránról szóló nyilatkozatára,
- tekintettel a főképviselő 2010. január 12-i nyilatkozatára a hét bahá'í vezető elleni bírósági eljárásról Iránban,
- tekintettel az ENSZ BT 1737., 1747., 1803. és 1835. számú határozatára
- tekintettel a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) kormányzótanácsának 2009. november 27-i, az atomsorompó biztosítékokról szóló megállapodásnak az Iráni Iszlám Köztársaságban való végrehajtásáról szóló határozatára, valamint az ENSZ Biztonsági Tanácsa fent említett határozatainak erre vonatkozó rendelkezéseire,
- tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a faji diszkrimináció valamennyi formájának felszámolásáról szóló nemzetközi egyezményre, valamint az ENSZ gyermekjogi egyezményre, amelyek mind-egyikét aláírta Irán is,
- tekintettel az iráni hírszerzési minisztérium 2010. január 5-i nyilatkozatára, amelynek értelmében „illeghátsónak” minősül az iráni állampolgárok részéről bármely kapcsolatfelvétel mintegy 60 nem kormányzati szervezettel és számos, fárszi nyelven sugárzó nemzetközi médiával,
- tekintettel arra, hogy az iráni hatóságok „elhalasztották” az Iránnal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttségének 2010. január 8–11-re tervezett teheráni látogatását,
- tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (4) bekezdésére,

A demokráciáról és az emberi jogokról

- A. mivel az iráni politikai helyzet tovább romlik, és az iráni kormány semmi jelét nem mutatja annak, hogy szándékában állna foglalkozni a 2009. júniusi választás törvényességével kapcsolatban Iránban és világszerte megfogalmazott aggályokkal; mivel a nagyszabású csalásra utaló jelek következtében széles tiltakozás indult (az úgynevezett „Zöld Mozgalom”), és a tömegtüntetések az elmúlt hónapokban is folytatódtak,

2010. február 10., szerda

- B. mivel a 2009. júniusi, vitatott eredményű elnökválasztást követő iráni politikai fejlemények bizonyították, hogy az ország képes az alulról szerveződő, demokratikus, a lelkes és aktív civil társadalom vezetésével végbemenő változásra,
- C. mivel az iráni biztonsági erők – a Forradalmi Gárda, a Baszidzs Milícia és a rendőrség – súlyos csapással válaszoltak, önkényesen letartóztatták a békés tüntetők és másként gondolkodók ezreit – többek között diákokat és tudósokat, nőjogi aktivistákat, ügyvédeket, újságírókat, bloggereket, egyházi személyeket és az emberi jogok jeles védelmezőit – a rendszert bírálók megfélemlítésének és az eltérő vélemények elhallgattatásának nyilvánvaló céljával,
- D. mivel az említett letartóztatottak közül sokan elmondták, hogy a börtönökben és titkos fogvatartási létesítményekben megverték vagy megkínózták őket, néhány esetben pedig szexuális erőszakot követtek el rajtuk; mivel az Iráni Iszlám Köztársaság parlamentje (a madzslisz) 2010 elején megállapította, hogy Szaíd Mortazavi helyettes államügyész közvetlenül felelős legalább három fogolyok kínzás és gondatlanság okozta haláláért, és ez a Kahrizak börtönben következett be, amelynek bezárását pedig a bíróság három évvel korábban elrendelte,
- E. mivel kormánytisztviselők megerősítették, hogy 2009 júniusa óta legalább 30 tiltakozó vesztette életét a tüntetések alkalmával vagy fogságban, és ezenfelül legalább heten meghaltak a 2009. december 27-én, az Ásúra vallási ünnepen történt összecsapások során, mivel a kormány által pénzelt erőszak áldozatainak száma ennél feltehetőleg sokkal magasabb,
- F. mivel emellett a biztonsági erők még fokozottabban zaklatják a vallási kisebbségekhez tartozókat, például a bahá'í vallásúakat (akiknek korábbi 7 tagú vezetését letartóztatták és bírósági tárgyalásuk jelenleg zajlik), a szunnitákat és keresztényeket (nevezetesen 8 papot), és önkényes letartóztatási és kivégzési kampányt folytatnak a kurd, azeri, beludzs és arab civil szervezetek és politikai aktivisták ellen, mivel jelenleg 21 kurdra vár halálbüntetés,
- G. mivel 2008. szeptember 9-én az iráni parlament elfogadta a „hitmegtagadásról szóló törvényt”, amely az iszlám vallásról történő áttérést halállal bünteti,
- H. mivel 2009 augusztusának elején a bíróság több száz kirakatpert folytatott vezető reformpártiak és aktivisták ellen, akik feltételezett kapcsolatban álltak a „bársonyos forradalmat” támogató „rendbontókkal”, mivel ezek alatt a perek alatt e másként gondolkodók közül többen televíziós közvetítés keretében vallották be bűneiket, láthatóan kényszer hatására,
- I. mivel az iráni kormány továbbra is azzal vádolja az európai országokat, hogy beavatkoznak az iráni politikába; mivel hasonló vádak alapján utasítottak ki két brit diplomatát, tartóztattak le az Egyesült Királyság nagykövetségén dolgozó több iráni személyt és rövid időre egy svéd és két német követségi alkalmazottat a tiltakozó megmozdulásban játszott állítólagos szerepük miatt,
- J. mivel 2010. január 28-án kivégezték Mohammad Reza Ali-Zamanit és Aras Ramanipurt, és ez volt az első két olyan halálbüntetés, amelyet a hivatalos források szerint a tiltakozási mozgalommal kapcsolatban álló személyeken hajtottak végre annak ellenére, hogy legalább egyikük, ha nem mind a ketten már a választások idején börtönben voltak; mivel állítások szerint kilenc, a Zöld Mozgalommal állítólagosan kapcsolatban álló embert ítélték halálra,
- K. mivel 2009. december 27-én, az Ásúra napi megemlékezések utolsó napján Ali Muszavit – Mir Husszein Muszavi, a júniusi elnökválasztások fő ellenzéki jelöltjének 35 éves unokaöccsét – lelőtték, és autóval szándékosan elgázolták, ami egyértelműen a nagybátyjának szóló határozott figyelmeztetés szándékával elkövetett célzott gyilkosságra utal,
- L. mivel 2010. január 8-án az elnökválasztások második legjelentősebb ellenzéki jelöltje, Mehdi Karubi elleni merényletkísérlet során két golyót lőttek ki – golyóálló – gépkocsijára, miközben a Baszidzs Milícia és a Forradalmi Gárda tagjai összegyűltek, hogy tüntessenek Karubi jelenléte ellen Kazvinban,

2010. február 10., szerda

- M. mivel a sajtó- és szólásszabadság korlátozása tovább erősödik, és mivel az iráni hatóságok a nemzetközi rádiós és televíziós hálózatok és több nemzetközi weboldal, köztük a Facebook és a Twitter, valamint helyi ellenzéki oldalak és teheráni mobilszolgáltatások nagyarányú és gyakori zavarásába kezdtek, és ezzel más közel-keleti országokban, illetve Európában működő hálózatokban is átviteli zavarokat okoztak,
- N. mivel európai és orosz vállalatok látták el Iránt a szükséges szűrő- és zavaróberendezésekkel, és ezek közül néhány még egészségügyi kockázatot is jelenthet a létesítmények szomszédságában élő lakosság számára,
- O. mivel a Forradalmi Gárda, annak titkosszolgálata és a Baszidsz Milícia egyre aktívabb szerepet játszik az iráni társadalomban, keményen fellép az iráni polgári lakossággal szemben és emberjogi aktivistákat tartóztat le, és úgy tűnik, hogy saját kezébe veszi az igazságszolgáltatást,

A nukleáris kérdésről

- P. mivel Irán az atomsorompó-szerződés részes feleként a szerződés ratifikálásával lemondott a nukleáris fegyverek beszerzéséről, és köteles nyilatkozni nukleáris tevékenységeiről, továbbá valamennyi nukleáris tevékenységét – ideértve nukleáris anyagait is – köteles bejelenteni és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ellenőrzése alá vetni,
- Q. mivel az atomsorompó-szerződés IV. cikke rögzíti a szerződést aláíró felek azon elidegeníthetetlen jogát, hogy békés, civil célokból mindenféle megkülönböztetéstől mentesen nukleáris energiát termeljenek és használjanak, illetve ezzel kapcsolatos kutatásokat végezzenek, a szerződés I. és II. cikkével összhangban,
- R. mivel az atomsorompó-egyezmény aláírásával vállalt kötelezettségeit megszegve Irán titokban urándúsító létesítményt építtetett Kum városában, és erről a NAÜ-t csak jóval az építkezés megkezdése után értesítette; mivel a szabályok fenti megszegése feltevésekre ad okot arra vonatkozóan, hogy létezhetnek további titkos nukleáris létesítmények is, ami tovább gyengíti a pusztán polgári célú nukleáris programra irányuló iráni ígéretekbe vetett bizalmat,
- S. mivel a NAÜ 2009. november 16-i jelentésében a NAÜ leköszönő főigazgatója, El-Baradei úr megállapította, hogy mindaddig, amíg Irán nem hajtja végre a kiegészítő jegyzőkönyvet és nem tisztázza a NAÜ számára megnyugtatóan a vitás kérdéseket, az ügynökségnek nem áll módjában hiteles biztosítékot nyújtani arról, hogy Irán nem rendelkezik be nem jelentett nukleáris anyagokkal és tevékenységekkel, valamint hogy továbbra is vannak aggodalomra okot adó tisztázatlan kérdések Irán nukleáris programjának katonai dimenzióival kapcsolatban,
- T. mivel annak érdekében, hogy diplomáciai megoldást találjanak az iráni nukleáris programmal kapcsolatos problémára, az EU, az Egyesült Államok, Kína és Oroszország azt javasolta, hogy a NAÜ égíse alatt jussanak megegyezésre Irán meglévő alacsony dúsítású uránjának Oroszországba és Franciaországba történő szállításáról, hogy azokat a teheráni orvosi kutatóreaktor működtetésére szolgáló fűtőelemekké alakítsák, és tudomásul véve, hogy miután Irán elutasította ezt a javaslatot, a Biztonsági Tanácsban tárgyalások folynak az Irán elleni szigorúbb szankciók bevezetéséről,
- U. mivel Irán továbbra is fejleszti ballisztikus rakéatechnológiáját, és továbbra is azon dolgozik, hogy interkontinentális ballisztikus rakétákat fejlesszen ki, amelyek alkalmasak nukleáris robbanófejek célba juttatására,
- V. mivel az iráni kormány ellentmondásos nyilatkozatokat tett atomprogramjával kapcsolatban, és 2010. február 7-i kezdettel további urándúsításra adott utasítást,

A demokráciáról és az emberi jogokról

1. súlyos kételyeket fogalmaz meg a választási eredmények pontosságával kapcsolatban, amelyek Ahmednedsád elnök második hivatali ciklusra történő megerősítéséhez vezettek annak ellenére, hogy nagyarányú választási csalásra utaló jelek váltak ismertté, és úgy véli, hogy az iráni elnök legitimitása jelentős mértékben csorbul;

2010. február 10., szerda

2. tiszteletét fejezi ki valamennyi bátor iráni polgár iránt, akik nagyobb szabadságot és több demokratikus jogot követelnek, és kifejezik azon kívánságukat, hogy elnyomás és megfélemlítés nélküli társadalomban éljenek; különös tiszteletét fejezi ki azon iráni nők iránt, akik fontos szerepet játszottak a 2009. júniusi választások utáni tüntetésekben;
3. teljes szívvel támogatja az iráni nép demokratikus törekvéseit, és mély sajnálatának ad hangot, amiért az iráni kormány és parlament láthatóan nem képes az iráni polgárok jogos követeléseire válaszolni, különösen a fiatal generációhoz tartozók követeléseire, akiknek gazdasági és társadalmi fejlődésbe vetett reményeit hosszú ideje elfojtják;
4. felszólítja az iráni kormányt, hogy teljes mértékben tartsa tiszteletben a békés gyülekezéshez való jogot és a véleménynyilvánítás szabadságát a 2010. február 11-re bejelentett tüntetések alkalmával is; határozottan elítéli, hogy az iráni hatóságok erőszakot alkalmaznak a tüntetők ellen, akik a véleménynyilvánítás szabadságát és a békés gyülekezéshez való jogukat kívánják gyakorolni;
5. követeli, hogy haladéktalanul engedjék szabadon mindazokat, akiket pusztán a szólásszabadság, valamint az egyesülési és a gyülekezési jog békés gyakorlása vagy vallásuk vagy szexuális irányultságuk miatt vettek őrizetbe, valamint felszólítja a hatóságokat, hogy vizsgálják ki és ítélik el azokat a kormánytisztviselőket és a biztonsági erők azon tagjait, akik felelősek a másképp gondolkodók vagy ezek családtagjai, a tüntetők és az őrizetbe vettek megöléséért, zaklatásáért és megkínzásáért;
6. határozottan elítéli az Iránban hozott halálos ítéleteket és a kivégzéseket, különösen Mohamed Reza Alizamani és Aras Rahmanipur kivégzését, és követeli a halálbüntetés eltörlését; felszólítja az iráni hatóságokat, hogy az olyan tiltakozók ellen, akik békésen tüntetnek a több demokratikus jogért, a továbbiakban ne alkalmazzák a „Moharabeh” (Isten elleni hadviselés) vádat, amelyért halálbüntetést szabnak ki; felszólítja Iránt a halálbüntetésre vonatkozó ENSZ-moratórium azonnali végrehajtására az ENSZ Közgyűlés 62/149. sz. és 63/168. sz. határozatának megfelelően;
7. döbbenetének ad hangot azzal kapcsolatban, hogy a kormány illetve a biztonsági erők az elnökjelöltek vagy azok családtagjai életére törnek, és felszólítja Hamenei legfőbb vezetőt az iráni ellenzék főbb képviselői biztonságának garantálására;
8. elítéli az iráni hatóságok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy cenzúrázzák a nyomtatott sajtót és zavarják a rádió és televízióadásokat, valamint az internetszolgáltatásokat, többek között a BBC-t, és felszólítja az Európai Uniót és tagállamait, hogy kezeljék a Nemzetközi Távközlési Unió (ITU) belül az e módszerek kapcsán kialakult nemzetközi konfliktust;
9. elítéli az iráni hatóságok azon határozatát, amelyben megtiltják a külföldi nem kormányzati szervezetekkel való kapcsolatfelvételt, különösen azokkal, amelyek célja a polgári szabadságok és a jogok megvédelmezése, valamint felszólítja az iráni hatóságokat a tilalom azonnali visszavonására;
10. felszólítja az iráni hatóságokat, hogy azonnal állítsák le a televízióban sugárzott kirakatpereket, és felhívja az iráni parlamentet, hogy módosítsa az iráni törvényeket, amelyek lehetővé teszik a kormánynak, hogy megtagadja a tisztességes eljáráshoz való jogot, például a vádlott megfelelő jogi képviselőhöz való jogát;
11. határozottan bírálja a nemzetközi vállalatokat, például a Nokia Siemenst amiatt, hogy ellátják az iráni hatóságokat a cenzúrázáshoz és a megfigyeléshez szükséges technológiákkal, és ezzel közreműködnek az iráni másként gondolkodók üldözésében és letartóztatásában;
12. elítéli az iráni belügyekbe történő beavatkozásra vonatkozó, az európai nagykövetségeken alkalmazottak ellen felhozott vádakot, és ezzel összefüggésben kéri az iráni kormányt, hogy tartsa tiszteletben a Bécsi Egyezményt és a diplomáciai normákat;
13. aggodalmát fejezi ki a tagállamok teheráni követségei előtt 2010. február 9-én tartott tüntetések miatt, melyeket a Basij milícia szervezett, és felhívja az iráni hatóságokat, hogy garantálják a diplomáciai missziók biztonságát.

2010. február 10., szerda

A nukleáris kérdéstről

14. elismeri, hogy Iránnak joga van a békés célokra használt atomenergia fejlesztésére az atomszorompó-szerződés keretein belül; ismételten kijelenti, hogy a nukleáris fegyverek elterjedésének kockázata, amelyet az iráni nukleáris program magában hordoz, továbbra is komoly aggodalomra ad okot az EU és a nemzetközi közösség számára, amint ezt az ENSZ BT 1696 (2006), 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) és 1835 (2008) számú határozatai is rendkívül egyértelműen kifejezik;

15. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy több komoly aggodalomra okot adó kérdésben nem történt érdemleges előrelépés, ismételten felhívja Iránt, hogy állítsa helyre nukleáris programjának átláthatóságát azáltal, hogy teljes, egyértelmű és hiteles válaszokat ad a NAÜ-nek, rendezze a programmal kapcsolatos tisztázatlan kérdéseket és oszlassa el az aggodalmakat – beleértve a katonai háttérrel rendelkező ügyeket –, maradéktalanul hajtsa végre az átfogó biztosítéki egyezmény rendelkezéseit, beleértve annak a kiegészítő rendelkezéseit is, illetve ratifikálja és hajtsa végre a kiegészítő jegyzőkönyvet;

16. támogatja az Európai Tanács kettős megközelítését és valamennyi erőfeszítését azzal kapcsolatban, hogy tárgyalások útján hosszú távú megoldást találjon az iráni nukleáris kérdésre; ragaszkodik ahhoz, hogy a nukleáris fenyegetéssel kapcsolatos további szankciók közül ki kell zárni minden olyan intézkedést, amely negatív következményekkel járna az iráni nép egészére;

17. elítéli, hogy az iráni kormány ismételten visszautasította a nukleáris kérdéssel kapcsolatos kompromisszum elérésére irányuló valamennyi próbálkozást, és hogy az iráni rendszer láthatóan arra használja ezt a problémát, hogy elterelje a figyelmet az országon belül uralkodó válságról, és hogy taktikázzon annak érdekében, hogy időt nyerjen és elkerülje az ENSZ BT-vel való tárgyalásokat a további szankciókról, továbbá Mahmúd Ahmedinedzsád iráni elnök legutóbbi kijelentéseit is e taktika részének tekinti;

Az EU és Irán közötti kapcsolatokról

18. hangsúlyozza az Iránnal és elsősorban a civil társadalommal való párbeszéd folytatásának jelentőségét minden szinten; helyteleníti, hogy az iráni fél lemondta az Európai Parlament küldöttségének tervezett látogatását, és kifejezi reményét, hogy az iráni kormány és a parlament felülvizsgálja a közvetlen kapcsolatra vonatkozó álláspontját;

19. felhívja a Tanácsot, hogy továbbra is álljon készen kötelezettséget vállalni Iránnal szemben a nukleáris probléma és a regionális biztonsági problémák tárgyalásos megoldása érdekében, számításba véve Irán jogos biztonsági érdekeit és aggályait, beleértve az atomfegyverektől mentes Közel-Keletre vonatkozó hosszú távú tervet is;

20. úgy véli, hogy komoly vitát kell indítani az EU szintjén annak lehetőségéről, hogy további célzott szankciókat vezessenek be, amelyek nem ártanak az iráni nép egészének; kéri az uniós utazási tilalom alatt álló és vagyoni eszközeik befagyasztásával sújtott személyekről és szervezetekről – köztük azokról, akik az országban felelősek az elnyomásért és a szabadság korlátozásáért, illetve azokról, akik felelősek azért, hogy Irán megsérti a nukleáris kérdéssel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásait – vezetett lista bővítését;

21. üdvözli a főképviselő és a Bizottság alelnöke és más uniós vezetők legutóbbi nyilatkozatait arról, hogy a következő lépésben a vitát az ENSZ BT elé kell vinni, és felszólítja a francia ENSZ BT-elnökséget, hogy az iráni nukleáris kérdést vegye fel az ENSZ BT napirendjére 2010 februárjában; felszólítja a kínai hatóságokat, hogy támogassák a nemzetközi közösség erőfeszítéseit, amelyek célja az iráni urándúsítási program korlátozása;

22. emlékezteti az iráni hatóságokat, hogy az EU-val való gyümölcsöző kapcsolatok kialakítása érdekében Iránnak garantálnia kell az alapvető emberi jogokat, a demokrácia, a szólásszabadság és a jogállamiság elveinek tiszteletben tartását, mivel ezek alapfeltételek minden olyan állam számára, amelyek politikai és gazdasági kapcsolatokat kívánnak ápolni az EU-val; hangsúlyozza, hogy az EU és Irán közötti együttműködési és kereskedelmi megállapodás esetleges létrejötte az említett elvek tiszteletben tartásától függ, valamint attól, hogy Irán teljes mértékben betartja-e az ENSZ BT és a NAÜ határozatait, továbbá objektív garanciákat ad-e nukleáris programja békés jellegére és a terrorizmus támogatásának megszüntetésére vonatkozólag;

2010. február 10., szerda

23. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tevékenyen támogassák a médiapluralizmus javítására irányuló kezdeményezéseket, és üdvözli a fárszi nyelvű európai hírek közvetítésével kapcsolatos, már elkezdett projekt terén tett előrelépést;

24. felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyen azonnali lépéseket, és tiltsa meg az európai vállalatoknak a megfigyelési technológiák olyan kormányoknak és országoknak – például Iránnak – történő exportálását, amelyek azokat az emberi jogok megsértéséhez használják;

25. felszólítja a Bizottságot, hogy hozzon létre Teheránban egy európai uniós delegációt;

26. felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze és az európai bevándorlási politika keretében dolgozzon ki további intézkedéseket az iráni emberi jogi aktivisták aktív védelmére;

*

* *

27. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a főképviselőnek, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, valamint az Iráni Iszlám Köztársaság kormányának és parlamentjének.

A Jemenben kialakult helyzet

P7_TA(2010)0017

Az Európai Parlament 2010. február 10-i állásfoglalása a jemeni helyzetről

(2010/C 341 E/04)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Jemennel foglalkozó 2010. január 27-i magas szintű tanácskozáson az elnök által tett nyilatkozatra,
- tekintettel a Külügyek Tanácsának Jemenről szóló 2010. január 25-i és 2009. október 27-i következtetéseire,
- tekintettel a soros elnökség által az egyre romló jemeni helyzettel kapcsolatban az EU nevében tett 2009. október 27-i nyilatkozatra,
- tekintettel az Európai Közösség Jemennel kapcsolatos, a 2007–2013-as időszakra szóló stratégiai dokumentumára,
- tekintettel a Perzsa-öböl menti államokkal, többek között Jemennel fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttsége által 2009. február 22–25. között Jemenben tett látogatás eredményére,
- tekintettel az Európai Unió 2006. szeptember 26-i választási megfigyelő küldöttségének zárójelentésére,
- tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel az általános politikai, biztonsági és gazdasági-társadalmi helyzet hosszú ideje egyre romlik Jemenben, ami komoly aggodalmakat vet fel a nemzetközi közösségben,